

Nu alle bedrijfsdata beschikbaar komen, breekt de strijd los

Accountantskantoren, softwarebedrijven en andere gespecialiseerde partijen maken zich achter de schermen op voor strategische bewegingen om hun positie te claimen, nu een overvloed aan bedrijfsdata beschikbaar komt. De komende jaren kan er wel eens een flinke strijd ontbranden.

Nart Wielaard

Een analyse in zeven behapbare brokken, ontleend aan de [What/If-publicatie](#) van de NBA-community Accountttech.

1 De hoeveelheid bedrijfsdata explodeert

De hoeveelheid beschikbare informatie groeit al jaren explosief onder invloed van meerdere ontwikkelingen. Ten eerste zijn (systemen van) organisaties **steeds meer met elkaar verbonden** door API's of andere interfaces. Het effect daarvan is dat er toegang komt tot informatie die tot voor kort niet of alleen maar gefragmenteerd beschikbaar was. Een en ander wordt ook door wet- en regelgeving geprikkeld. Een voorbeeld is de Europese richtlijn PSD2 voor financiële instellingen. Deze richtlijn is vooral bekend omdat consumenten derden met een interface toegang kunnen geven tot hun betaaldata om daar nieuwe diensten mee te ontwikkelen, maar hij is evenzeer van toepassing op bedrijven. Ook het feit dat steeds meer systemen - variërend van boekhoudingen tot CRM-systemen - in de cloud worden gehost stimuleert deze verbondenheid.

'De tijd dat bedrijven in overdrachtelijke zin hoge muren om zich heen bouwden lijkt achter ons te liggen.'

Ten tweede ontstaat er **meer openheid**. De tijd dat bedrijven in overdrachtelijke zin hoge muren om zich heen bouwden lijkt achter ons te liggen. Strategisch gezien is het niet langer zinnig om je eigendommen - waaronder data - te verdedigen, maar veel meer om in een ecosysteem een optimale plaats in te nemen. De opkomst van de platformeconomie onderstreept dat nog eens: succesvolle platforms nemen een centrale plaats in in de voor hun belangrijke netwerken. Hun waarde zit niet in het *hebben en/of beschermen* van informatie, maar in het optimaal bij elkaar brengen van vraag en aanbod op basis van zoveel mogelijk informatie. Een *sign of the times* is dat Microsoft - ooit een zeer gesloten bastion dat *open source software* in het begin van deze eeuw nog vergeleek met kanker - juist de liefde heeft verklaard aan *open data* en dus een behoorlijke ommezwaai maakt. The Economist [beschrijft](#) deze ontwikkeling en meent dat Microsoft met haar inspanningen - twintig initiatieven om data te delen in 2022 - nu zelfs een van de voorlopers is.

Ten derde is er sprake van een **democratisering** van informatie. Ooit hadden professionele instituten een monopolie op het produceren en verspreiden van informatie. Maar dat verandert, nu het steeds eenvoudiger wordt om informatie te verzamelen. Zelfs een handige tiener kan met een softwaretool het web afschuimen. De 'feitenindustrie' is dus niet langer een exclusieve club.

2 De waarde van bedrijfsdata groeit

Bedrijfsdata is - net als persoonlijke data - goud waard. Want deze data geeft bijvoorbeeld (voorspellende) inzichten in hoe systeemrisico's zich ontwikkelen, hoe sectoren of regio's er economisch voor staan, waar frauderisico's ontstaan, waar kansen liggen voor sales of marktontwikkeling, hoe we kunnen komen tot circulair gebruik van materialen, of

hoe we heel gericht debiteurenrisico's kunnen aanwijzen. De toepassingsmogelijkheden van bedrijfsdata liggen op een breed terrein. Een voor de hand liggende mogelijkheid is dat je met betere inzichten in bedrijfsinformatie ook tot betere salesinspanningen kunt komen, doordat je 'met scherp kunt schieten'.

In essentie is de belofte van (big) data heel simpel: Wie de beste informatie heeft, kan de beste beslissingen nemen, op welk vlak dan ook. Doktoren kunnen betere diagnoses stellen. Cfo's kunnen beter voorspellen waar kansen en risico's liggen door de informatievoorziening te transformeren van *descriptive* naar *prescriptive*. En zo is voor elke beroepsgroep een toepassing te formuleren.

Dat gaat echter niet vanzelf. Er is weliswaar een rijkdom aan nieuwe technologie beschikbaar. Maar die technologie werkt vooral goed als er sprake is van uniformering van systemen en standaardisering van data, als er zo weinig mogelijk 'olifantenpaadjes' en uitzonderingen zijn. Juist doordat veel organisaties hun systemen in de cloud zetten en systemen uniformeren gaat het de afgelopen jaren rap op dat front.

3 Softwarebedrijven zien nieuwe mogelijkheden rondom bedrijfsdata

Nu boekhoudingen steeds meer in de *cloud* worden gedaan, hebben softwarebedrijven die deze boekhoudingen verzorgen ook relatief eenvoudige mogelijkheden om grootschalige hoeveelheden data te analyseren en daaruit inzichten te verkrijgen voor ondernemers (of andere partijen). Met name voor mkb-bedrijven kan het aantrekkelijk zijn dat softwareontwikkelaars de rol van data-scientist kunnen invullen of in elk geval de *tooling* daarvoor kunnen aanreiken. Grote bedrijven hebben vaak eigen specialisten in huis om (financiële) data te analyseren, kleinere ondernemingen missen de schaalgrootte om dat zelf te doen.

'Voor mkb-bedrijven kan het aantrekkelijk zijn dat softwareontwikkelaars de rol van data-scientist invullen.'

Dát softwarebedrijven mogelijkheden zien om 'bovenop de data' te zitten is in de markt duidelijk zichtbaar. Exact (juist in het [nieuws](#) door de overname van Unit4 Bedrijfssoftware) positioneert zich bijvoorbeeld - naast automatiseerder - steeds meer als 'datahub' en als 'de datascientist van het mkb'. De Exact mkb monitor - een initiatief ontstaan vanuit een interne *hackathon* - is volgens het bedrijf even nauwkeurig én actueler dan andere soortgelijke statistieken over de Nederlandse mkb-economie, op basis van geanonimiseerde informatie uit ruim 340.000 Nederlandse administraties (de klanten van Exact Online). Een algoritme aggregereert de cijfers (inclusief vertaling naar de RGS-standaard), waarna een betrouwbaar beeld ontstaat van de ontwikkelingen in de Nederlandse economie.

Concurrent Visma is op tamelijk agressieve wijze bezig 'kralen te rijgen'. Na eerder al onder meer Raet en Pinkweb te hebben geacquireerd werd dit voorjaar Nmbrs toegevoegd en nam Visma deze zomer ook Yuki over. Insiders speculeren erop dat het Visma - in handen van een investeringsgroep - vooral te doen is om het aan elkaar knopen van alle databronnen die deze overnames opleveren. Zoals Google met een breed portfolio aan diensten de ongekroonde koning van de persoonlijke data werd, zo zou Visma dat de komende jaren nastreven voor bedrijfsdata. Dat roept ook identieke vragen op als bij de 'verzamelwoede' van Google: als je klant wordt bij een van de Visma-bedrijven, wat gebeurt er dan met de data?

4 Gespecialiseerde bedrijven zien nieuwe mogelijkheden rondom bedrijfsdata

Gespecialiseerde bedrijven verzamelen via alle denkbare kanalen informatie die kan worden gebruikt voor betere beslissingen. Voor een deel gaat het daarbij om nieuwe toetreders. Zo helpt de Finse startup Vainu sinds 2014 bij het verbeteren van verkoopinspanningen door bedrijven te ondersteunen met de juiste tooling. Wat deze tooling doet is het structureren van open en publiek beschikbare gegevens en het verbinden daarvan met een openbare database van geregistreerde entiteiten in elke markt. Deze informatie wordt geïntegreerd beschikbaar gesteld in het CRM systeem van de organisatie, zodat salesprofessionals met de beste maatwerkinformatie kunnen werken.

Ook vanuit de hoek van credit-raters is er sprake van vernieuwing. Een *sign of the times* is dat kredietbeoordelaar Moody's enkele jaren geleden drie miljard euro op tafel legde voor Bureau Van Dijk, een bedrijf dat data verzamelt over bedrijven. De belofte van dit bedrijf laat aan duidelijkheid weinig te wensen over en laat ook zien dat de diensten voorzichtig aanschurken tegen die van accountantskantoren: "*Welcome to the business of certainty*", zo valt namelijk te lezen, gevolgd door: "*We capture and treat private company information for better decision making and increased efficiency*".

5 Accountantskantoren zien nieuwe mogelijkheden rondom bedrijfsdata

Nu accountantskantoren de administraties van hun klanten steeds meer standaardiseren en deze in de cloud uitvoeren, kunnen zij ook allerlei informatie genereren die vroeger heel lastig te verkrijgen was. Ze kunnen daarmee bijvoorbeeld de stap maken van jaarwerk - periodieke verantwoordingsinformatie - naar stuurinformatie waar ondernemingen ook echt wat aan hebben. En dat leidt weer tot allerlei nieuwe adviesmogelijkheden.

BDO heeft afgelopen jaren bijvoorbeeld gewerkt aan een platform om data uit de administraties van klanten op een verantwoorde manier te ontsluiten. Dat betekent onder meer het opzetten van een goede technische infrastructuur,

maar ook het voldoen aan de uitgangspunten die er wettelijk zijn ten aanzien van het gebruik van data (onder meer gebaseerd op doelbinding). Dat platform past in de strategie van BDO om de ondernemer meerwaarde te bieden met informatie die zinnig is voor de besluitvorming en dit ook de facto de standaard te maken van de dienstverlening.

In algemene zin zijn er bij accountantskantoren toepassingen denkbaar (of al ontwikkeld) op het vlak van onder meer benchmarking, het inschatten van kredietrisico's, de risico-analyse van fraude, voorspellingen over cash flows, het doorrekenen van (crisis)scenario's en tal van andere toepassingen.

Kantoren kunnen daarbij ook buiten hun eigen klantenkring zoeken, om de hoeveelheid beschikbare data te vergroten. Het is denkbaar dat ze daartoe samenwerking met softwarebedrijven aangaan. Het is ook denkbaar dat (kleine) kantoren de data (geaggregeerd en/of geanonimiseerd) verkopen aan collega (grotere) kantoren.

6 Er ontstaan nieuwe opties voor het verkrijgen van zekerheid

Een accountant verschaft in zijn rol als controlerend accountant zekerheid bij informatie, ten behoeve van het maatschappelijk verkeer. Dat is een gereguleerde taak. De vraag komt echter op of (een bepaalde mate van) zekerheid ook door andere - niet gereguleerde - partijen is te geven en wat dat zou betekenen. De eerdergenoemde pay off van Bureau van Dijk '*welcome to the business of certainty*' stemt in dat kader tot nadenken.

'De vraag komt op of zekerheid ook door andere partijen dan de accountant is te geven en wat dat zou betekenen.'

Het is zeker denkbaar dat er op een andere wijze zekerheid over informatie kan ontstaan, juist doordat er een overvloed aan informatie beschikbaar is. De klassieke tegenwerping is dat zolang we niet weten of de onderliggende data betrouwbaar is (datakwaliteit, een belangrijk onderwerp voor het auditvak), dat we dan geen enkele zekerheid kunnen geven.

Toch is dat maar de vraag. Dat heeft alles te maken met de exponentiële groei in de hoeveelheid beschikbare data. Hoe meer data er - uit verschillende bronnen - beschikbaar is, hoe beter de mogelijkheden worden om met waarschijnlijkheidsanalyses vast te stellen of die data afdoende betrouwbaar, geheel conform het mantra van Google: *Quantity over Quality*. De simpele redenering daarbij: fouten in data zijn op te lossen door er meer data aan toe te voegen. Google is er dus niet op uit om de kwaliteit van de oorspronkelijke data te verhogen - en is ook helemaal niet in de positie om dat te kunnen - maar zet in op grotere hoeveelheden data die met de juiste algoritmes kunnen worden gecombineerd en zo op betrouwbaarheid zijn te toetsen.

In zekere zin bestaat datakwaliteit in die benadering niet meer. In de plaats daarvan komt een toetsing op waarschijnlijkheid. Datakwaliteit is dan minder relevant. Neem bijvoorbeeld het rapporteren van maandresultaten. Daarbij is de exactheid van de onderliggende data eigenlijk niet belangrijk, maar het overall beeld wel. Het aloude credo *rubbish in, rubbish out* is dan niet langer van toepassing. En in sommige gevallen is het mogelijk om te spreken van *rubbish in, gold out*. In plaats van een kostbare aanpak van datakwaliteit kan dan worden ingezet op waarschijnlijkheidsanalyse, door het combineren van grote hoeveelheden data uit een veelheid van interne en externe bronnen. Dat is waarschijnlijk even wennen voor accountants. Want het is een enorme verandering in denken.

Wat niet verandert: financiële markten - en de maatschappij in algemene zin - hebben behoefte aan betrouwbare informatie. Maar dat hoeft niet noodzakelijkerwijs voort te komen uit (wettelijk gereguleerde) accountantscontrole. Techgiganten als Google of Microsoft zouden vanuit hun omvang en investeringsvermogen hierop kunnen inspringen en ook andere partijen melden zich dus in het gevecht om die data. Zij zijn - in tegenstelling tot accountantskantoren - niet gereguleerd.

7 Wie vertrouwen we de bedrijfsdata toe?

Nu systemen steeds meer met elkaar zijn verbonden, is ook niet altijd duidelijk voor een klant wat er precies met diens data gebeurt en onder welke voorwaarden. Daar ontstaan risico's, ook al omdat het eigenlijk kinderlijk eenvoudig is om een API te ontwikkelen zodra iemand een idee heeft voor een nieuwe toepassing. Een van de partijen in de keten zou dan (onbewust) misbruik kunnen maken van de data en deze voor heel andere doeleinden gebruiken. Ook zou een van de partijen kunnen worden gehackt.

'Veel klanten hebben geen idee wat er gebeurt met hun data, maar gaan er vanuit dat ze hun accountant daarin kunnen vertrouwen.'

De accountant zou dan onder vuur kunnen komen liggen. Veel klanten hebben echt geen idee wat er op de achtergrond gebeurt met hun data, maar ze gaan er wel vanuit dat ze hun accountant daarin kunnen vertrouwen.

Accountantskantoren lijken ten opzichte van de Big Tech en/of andere (software)partijen vooralsnog een vertrouwensvoordeel te hebben. Bedrijven zullen eerder hun data ter beschikking stellen aan accountantskantoren dan aan Big Tech, omdat deze al enkele jaren onder vuur liggen vanwege schandalen rondom misbruik van data.

Accountantskantoren hebben weliswaar ook te maken met een vertrouwensprobleem na schandalen, maar dat speelt vooral bij het brede publiek en veel minder in het professionele circuit van commissarissen en bestuurders.

De kantoren staan er goed op waar het gaat om goede governance over data en opereren op dat vlak voorzichtig en doordacht. Bij softwarebedrijven is dat aspect minder zeker. Het denken over data governance – hoe ga ik om met de data van klanten en hoe borg ik de belofte die ik op dat punt doe aan klanten – lijkt daar minder goed ontwikkeld. Politiek leeft dit thema echter nog nauwelijks.

What/If

Vanaf 2020 organiseert de community Accounttech van de NBA zogenaamde What/If-sessies, over mogelijke scenario's die door technologie kunnen optreden in het accountantsberoep.

Op 16 september spraken experts in een online sessie over 'De strijd om bedrijfsdata', waarbij Nart Wielaard optrad als dagvoorzitter.

Sprekers waren Alexander Leppink (BDO), Martin de Bie (216 Accountants) en Lucas Hoogduin (KPMG Global Solutions Group). De sessie is [terug te kijken](#) via YouTube.

In potentie heeft de accountant hier dan nadrukkelijk een kans. Zodra goede waarborgen rondom de (toegang tot) bedrijfsdata een hot issue wordt zouden kantoren hierop kunnen inspringen door zich als 'hoeder' op te werpen.

Deel dit artikel

f in

Nart Wielaard is strategisch scherpdenker op het snijvlak van maatschappij, technologie en bedrijfsleven. Hij brengt complexe ontwikkelingen terug tot eenvoudige en begrijpelijke verhalen en doet dat in de rol van gespreksleider, adviseur en schrijver.

GERELATEERD

DATA | [gisteren](#)

Stop de focus op data

[Er is al jaren veel aandacht in \(vak\)media voor data en tooling om data te bewerken en te analyseren. Logisch, in een digitaal tijdperk waarin alles meetbaar is.... →](#)

MAGAZINE | 07 mei 2021

Het is decision time en cfo's kunnen zich onsterfelijk maken

[In een digitale wereld is alle denkbare informatie beschikbaar. Die transparantie leidt ook tot ongekend hevige concurrentie. Eigenlijk blijft er maar één manier... →](#)

DATA-ANALYSE | 22 januari 2021

Data-analyse (nader) geanalyseerd (III)

[Hoe overbruggen we de kloof tussen accountant en dataspecialist? Na ruim twee jaar is het tijd voor deel 3 van een serie artikelen over data-analyse. In het eerste... →](#)

MAGAZINE | 06 november 2020

De digitale accountant heeft nog een lange weg te gaan

Corona wakkert de behoefte aan online audits aan, net als de vrees dat fraude minder snel wordt ontdekt. Maar de controle is nog onvoldoende gedigitaliseerd om het... →

Omar El
Messaoudi

DISCUSSIE | Column | 20 oktober 2020

They are coming!

Wij moeten niet alleen nadenken over hoe wij de audit efficiënter kunnen maken, maar onze hele rol en dienstverlening onder de loep nemen, meent Omar El Messaoudi. →
